

movement remains a fundamental perspective of the immigration process.

Important elements of migration are not only the functions of traditional upward/downward mechanisms, but also specific mechanisms of social testing, selection and distribution within different social classes. The visa system, border control, the system of work permits for foreigners, and the special status of non-citizens radically change the social status of citizens.

Keywords: State Border Service of Ukraine, operational and investigative activities, migration, migration activity, migration mobility.

УДК 347.44(477)

DOI: 10.31733/2078-3566-2024-2-188-195

Лілія ФОКША ©

кандидат юридичних наук, доцент
(Дніпровський державний університет
внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ ТА УМОВИ ЗАСТОСУВАННЯ ГІГ-КОНТРАКТУ

Визначено зміст та особливості застосування гіг-контрактів суб'єктами правового режиму Дія Сіті у контексті Закону України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні», а також супроводжуючих гіг-контракт угод, таких як договір про нерозголошення, договір про утримання від вчинення конкурентних дій.

Проаналізовано правовий статус сторін гіг-контракту – резидента Дія Сіті та гіг-спеціаліста. Досліджено міжнародний досвід застосування гіг-контрактів та визначено основні тенденції та сфери їх впровадження. Визначено основні умови та положення, що мають бути закріплені в гіг-контракті.

Практичне значення дослідження полягає в можливості застосування отриманих результатів для подальшого вдосконалення законодавства з метою забезпечення більш ефективного захисту прав та інтересів учасників цивільних правовідносин та розвитку цифрової економіки в Україні.

Ключові слова: гіг-контракт, резидент Дія Сіті, гіг-спеціаліст, договір про нерозголошення, договір про утримання від вчинення конкурентних дій.

Постановка проблеми. Важливою умовою економічного зростання України є запровадження та використання цифрових технологій. Розвиток цифрової економіки забезпечить створення нових робочих місць, сприятиме підвищенню ефективності господарської діяльності, зростанню конкурентоспроможності та продуктивності української економіки.

Під цифровою економікою слід розуміти окремий сектор економіки, в якому господарська діяльність здійснюється суб'єктами господарювання шляхом застосування інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій, де основними засобами (факторами) виробництва є цифрові (електронні, віртуальні) дані (як числові, так і текстові) [1].

Розвиток в Україні цифрової економіки передбачає впровадження нових інструментів правового оформлення взаємовідносин. Закон України № 1667-IX від 15.07.2021 р. «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» (далі – Закон № 1667-IX) [2] передбачає створення та функціонування спеціального правового режиму Дія Сіті та запровадження гіг-контрактів.

У світовій практиці гіг-контракт – це особлива форма залучення спеціалістів, що поєднує ознаки трудового та цивільно-правового договору. Це правовідносини, в яких робота виконується на проєктній або тимчасовій основі, зазвичай на визначений термін або до завершення конкретного завдання. Гіг-контракти забезпечують гнучкість як для замовника, так і для виконавця. Виконавці можуть вибрати проєкти, в яких бажать

© Л. Фокша, 2024

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-8930-083X>

lilya.foksha01@gmail.com

брати участь, і працювати за розкладом, що відповідає їхнім потребам. Замовники можуть швидко залучати спеціалістів для виконання конкретних завдань або проектів [3].

При цьому спеціалісти, які працюють за гіг-контрактом, зазвичай мають більшу автономію щодо своєї роботи. Вони можуть вирішувати, коли і де працювати, які проекти приймати і як керувати своїм робочим часом.

Отже, предметом дослідження є досить новий для українського законодавства вид цивільно-правових правовідносин між компанією – суб'єктом цифрової економіки та виконавцем робіт.

Аналіз публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми.

Враховуючи новизну категорій «гіг-контракти», «гіг-спеціаліст» для вітчизняної правової науки, вести мову про ґрунтовні комплексні науково-теоретичні дослідження ще зарано. Серед актуальних публікацій із питань проблематики Дія Сіті та особливостей гіг-контрактів слід відзначити роботи таких авторів, як І. Алексеєнко, Н. Вознюк, Н. Гуц, О. Лук'янчиков, Н. Колесниченко, Д. Новіков, С. Тарасюк, В. Теремєнський та ін.

Мета статті – дослідити та проаналізувати зміст і особливості застосування гіг-контрактів суб'єктами правового режиму Дія Сіті у контексті Закону України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні», а також супроводжуваних гіг-контракт угод, таких як договір про нерозголошення, договір про утримання від вчинення конкурентних дій.

Виклад основного матеріалу. Згідно із Законом № 1667-IX гіг-контракт – це цивільно-правовий договір, за яким гіг-спеціаліст зобов'язується виконувати роботи та/або надавати послуги відповідно до завдань резидента Дія Сіті як замовника, а резидент Дія Сіті зобов'язується оплачувати виконані роботи та/або надані послуги і забезпечувати гіг-спеціалісту належні умови для виконання робіт та/або надання послуг, а також соціальні гарантії, передбачені розділом V цього закону [2].

Слід зазначити, що і науковці і практики відмічають дуальну правову природу гіг-контракту: положення, притаманні цивільному договору, поєднуються з трудовими, при цьому гіг-спеціалісти (підрядники) не є працівниками, на них не поширюються норми трудового законодавства, що забезпечує стійкість до ризиків перекваліфікації цивільних відносин у трудові.

Гіг-контракт являє собою інструмент, завдяки якому в національному законодавстві набула втілення концепція флексік'юриті (flexicurity), що забезпечує рівновагу між гнучкістю ринку праці (flexibility) і соціальним захистом працівників (security).

Сторонами гіг-контракту виступають резидент Дія Сіті (замовник) та гіг-спеціаліст (виконавець). Замовником може бути юридична особа – резидент Дія Сіті. Згідно із Законом № 1667-IX, резидент Дія Сіті – юридична особа, яка відповідно до цього закону набула статусу резидента Дія Сіті та згідно з інформацією, що міститься у реєстрі Дія Сіті, перебуває у зазначеному статусі.

Згідно зі ст. 5 вищезазначеного закону юридична особа може набути статусу резидента Дія Сіті, якщо зареєстрована на території України в установленому законодавством України порядку, незалежно від її місцезнаходження та місця провадження господарської діяльності, та відповідає встановленим у вказаній статті вимогам, серед яких вимога щодо видів діяльності, розміру середньої місячної винагороди, кількості працівників та гіг-спеціалістів, суми кваліфікованого доходу.

Перелік видів діяльності резидента Дія Сіті обмежений лише ІТ-послугами, такими як: комп'ютерне програмування, консультування з питань інформатизації, видання комп'ютерних ігор, освітня діяльність у галузі інформаційних технологій, оброблення даних і пов'язана з цим діяльність, дослідження та експериментальні розробки у сфері природничих і технічних наук щодо інформаційних та інформаційно-комунікаційних технологій, організація кіберспортивних змагань, діяльність постачальника послуг, пов'язаних із обігом віртуальних активів, забезпечення кібербезпеки інформаційно-комунікаційних систем, програмних продуктів та інформації, діяльність із проєктування (конструювання), дослідження, тестування (випробування) технологій, пристроїв і систем робототехніки з використанням

комп'ютеризованих систем управління тощо [2].

Станом на травень 2024 р. кількість резидентів Дія Сіті перевищила 1070. Серед учасників – продуктивні ІТ-компанії, що самостійно займаються виготовленням ІТ-продуктів. Зараз активно розвивається критично необхідна Україні defense-tech сфера (дрони, роботизовані системи, системи автоматизованого управління, зв'язку та захисту, РЕБ тощо) [4]. Значна кількість резидентів є сервісними компаніями, котрі на відміну від продуктивних компаній самостійно не займаються виробництвом ІТ-продуктів, а надають послуги в розробці ІТ-продуктів іншим компаніям – як правило, це іноземні партнери. Сервісні ІТ-компанії застосовують аутсорсинг, аутстафінг, надають консалтингові послуги.

Зважаючи на суттєву орієнтацію вітчизняного бізнесу загалом і ІТ-бізнесу безпосередньо на іноземного інвестора та замовника, важливою постає розробка вітчизняного законодавства саме з огляду на тенденції, положення законодавства країн континентальної та англо-американської цивільно-правової системи. Це дозволить підвищити рівень привабливості вітчизняного економічного простору для інвестування та прискорить секторальну інтеграцію України у внутрішній ринок ЄС.

Слід зауважити, що гіг-контракт може укладатися лише з резидентами Дія Сіті і припиняє свою дію, якщо замовник втратить статус резидента Дія Сіті.

Виконавцем за гіг-контрактом за Законом № 1667-IX може виступати фізична особа, яка з моменту підписання гіг-контракту набуває статусу гіг-спеціаліста. Гіг-спеціаліст – це фізична особа, яка за гіг-контрактом є підрядником та/або виконавцем.

Особливістю гіг-контракту є те, що гіг-спеціалістом може виступати як фізична особа-підприємець, так і будь-яка фізична особа з повним обсягом цивільної дієздатності.

Важливим моментом є нормативне закріплення положення про те, що укладення та виконання гіг-контракту не є здійсненням підприємницької чи іншої господарської діяльності гіг-спеціаліста (ч. 7 ст. 17 Закону № 1667-IX). У цьому положенні вбачається акцент на тому, що гіг-контракт є способом реалізації саме права на працю, а не права на підприємницьку діяльність. Водночас законодавець зазначає, що укладення гіг-контракту не є підставою виникнення і трудових відносин. Так, згідно з ч. 8 ст. 17 Закону № 1667-IX «за відсутності підтверджень, що резидент Дія Сіті ввів фізичну особу в оману щодо правової природи вчиненого правочину, укладення та/або виконання гіг-контракту не може вважатися вступом у трудові відносини». У наведеному положенні науковці вбачають презумпцію того, що гіг-контракт завжди за формою є цивільно-правовим договором, а виникнення трудових відносин у цьому разі можливе лише через введення в оману щодо правової природи вчиненого правочину [5, с. 89].

При цьому в Законі № 1667-IX чітко окреслено, що цивільно-правовий договір не вважається гіг-контрактом, якщо в ньому прямо не зазначено про укладення саме гіг-контракту.

Гіг-контракти є поширеним явищем у багатьох країнах світу. США – один із лідерів у сфері гіг-економіки. Гіг-контракти там часто називаються «gig economy» або «freelance economy», що означає економіку фрілансу. Також цей вид зайнятості може бути описаний термінами «gig work», «gig jobs», «on-demand economy» (економіка на вимогу) або «sharing economy» (економіка спільного використання). Однак термін «gig economy» є найбільш поширеним і використовується для опису робочих умов, де робота виконується на основі тимчасових або проєктних контрактів без сталої зайнятості на повний робочий день. Популярні платформи, такі як Uber, Lyft, Airbnb, Upwork, Freelancer, забезпечують зв'язок між замовниками та у різних галузях.

У Великій Британії гіг-контракти також вельми поширені. Робітники часто використовують такі платформи, як Deliveroo, TaskRabbit, JustPark, для знаходження роботи на проєктах або для виконання конкретних завдань.

Досить поширеними стають гіг-контракти і в ЄС, особливо в галузі ІТ, транспорту (Uber, Deliveroo) та фінансів. Загалом станом на 2022 р. 28 млн людей у ЄС працюють через одну (чи більше) з цифрових платформ праці. Очікується, що у 2025 р. ця кількість сягне 43 млн людей [3].

Це лише кілька прикладів країн, де гіг-контракти вже широко застосовуються.

Однак зазначений тренд поширюється й на інші країни, оскільки гіг-економіка стає все більш популярною в усьому світі.

Міжнародний досвід упровадження гіг-контрактів різноманітний і варіюється залежно від країни, галузі та конкретних умов ринку праці. Однак є кілька загальних тенденцій, котрі можна виокремити:

1. Наявність спеціалізованих платформ: у багатьох країнах існують спеціалізовані онлайн-платформи, що забезпечують зв'язок між замовниками та гіг-спеціалістами. Ці платформи надають можливість робити замовлення на послуги або знаходити роботу на проєктах у різних галузях: ІТ-послуги, перевезення, догляд, фінанси;

2. Регулювання та захист прав гіг-робітників: деякі країни впроваджують правове регулювання для захисту прав гіг-робітників, таких як право на мінімальну оплату, відпустки, страховку та інші соціальні пільги. Однак рівень захисту може значно відрізнятись залежно від країни;

3. Конкуренція та гнучкість: гіг-контракти сприяють збільшенню конкуренції на ринку праці та забезпечують гнучкість як для виконавців, так і для замовників. Це може сприяти більш ефективному використанню ресурсів та стимулювати інновації в бізнесі;

4. Розширення глобального ринку праці: гіг-контракти надають можливість роботодавцям залучати талановитих спеціалістів з усього світу без необхідності фізичної присутності. Це сприяє розвитку глобального ринку праці та стимулює міжнародну співпрацю;

5. Різноманітність моделей гіг-контрактів: відповідно до специфіки галузі та потреб бізнесу моделі гіг-контрактів можуть варіюватися від короткострокових проєктів до тривалих співпраць на певних умовах.

Зазначені чинники вказують на те, що гіг-контракти мають потенціал для відображення сучасних тенденцій у становленні ринку зайнятості та можуть стати важливим інструментом для розвитку економіки у багатьох країнах. Однак важливо враховувати соціальні аспекти цього виду зайнятості, зокрема захист прав виконавців та забезпечення їхнього соціального захисту.

Сполучені Штати Америки та Європейський Союз прийняли законодавство, що регулює використання гіг-контрактів та забезпечує певний рівень захисту прав гіг-спеціалістів. Так, Директива Європейського парламенту та Ради щодо покращення умов праці під час роботи на платформі («Directive of the European Parliament and of the Council on improving working conditions in platform work») встановлює мінімальні стандарти соціального захисту та прав працівників, які працюють за контрактом [6].

Що ж до поширення гіг-контрактів в Україні та особливостей їх укладення, то строк дії гіг-контракту, права, обов'язки та відповідальність його сторін, винагорода гіг-спеціаліста, умови припинення гіг-контракту та інші умови визначаються у гіг-контракті за домовленістю сторін з урахуванням особливостей, визначених Законом № 1667-IX.

Вбачаємо за необхідне розширити в законодавстві України зміст категорії «гіг-спеціаліст» і включити до неї фізичних осіб, які виконують роботи або надають послуги за допомогою цифрових платформ. Також доцільно внести зміни до Закону України «Про зайнятість населення» від 05.07.2012, зокрема до ст. 4, включивши до переліку зайнятого населення осіб, які працюють на умовах гіг-контракту.

Згідно зі ст. 18 Закону № 1667-IX гіг-контракт, як і трудовий договір, укладається на невизначений строк, якщо інший строк не встановлений сторонами гіг-контракту чи законом. У разі продовження виконання гіг-контракту обома його сторонами після закінчення строку його дії гіг-контракт вважається продовженим на такий самий строк і на таких самих умовах, якщо інше не передбачено гіг-контрактом чи законом.

Підставами припинення гіг-контракту можуть бути: угода сторін; закінчення строку дії гіг-контракту; одностороння відмова резидента Дія Сіті від гіг-контракту; одностороння відмова гіг-спеціаліста від гіг-контракту; втрата статусу резидента Дія Сіті; підстави, передбачені гіг-контрактом [2].

Слід враховувати, що ІТ-сфері притаманна значна плінність кадрів, що обумовлено низкою причин, серед яких: 1) швидкий розвиток технологій, що створює

постійний попит на фахівців, які мають актуальні навички і знання; 2) глобалізація: ринок праці в ІТ є глобальним, тобто компанії можуть легко наймати фахівців із будь-якої точки світу. Це збільшує конкуренцію серед роботодавців, і, як наслідок, фахівці можуть змінювати роботодавців частіше, щоб отримати кращі умови; 3) значна доля на ринку стартапів та інноваційних проєктів. Багато компаній у цьому сегменті починають як малі стартапи, що можуть надавати привабливі умови праці, але водночас не гарантують стабільності. Це може змусити фахівців шукати нові можливості, особливо якщо стартап не досягає успіху або пройшов через зміни в стратегії.

При цьому слід враховувати, що і культура в ІТ-компаніях може бути досить унікальною, і не завжди фахівці вписуються в неї. Якщо спеціаліст вважає, що культура компанії не відповідає його цінностям або потребам, він може шукати інші варіанти.

В цілому, поєднання зазначених факторів призводить до того, що в ІТ-сфері спостерігається значна плінність кадрів. Замовник і виконавець вже не ставлять у пріоритет довготривалість взаємовідносин, навпаки, така плінність сприяє швидкому поширенню інформаційних технологій та інновацій як у географічному аспекті, так і в бізнесовому. При цьому важливо знаходити баланс між залученням нових талантів і утриманням досвідчених спеціалістів.

Суттєвою перевагою гіг-контракту є те, що сторони самостійно визначають розмір винагороди і порядок її виплати. Крім того, гіг-контракт дозволяє здійснювати виплати в іноземній валюті. Розмір винагороди за гіг-контрактом може встановлюватися за певний період, наприклад, виплачуватись помісячно або нараховуватись за фактом виконання проєкту. Також передбачена можливість погодинної оплати.

Гіг-контракт може передбачати збільшення розміру винагороди за гіг-контрактом, за умови досягнення певних показників якості та інших характеристик виконаних робіт (наданих послуг), їх дострокового виконання (надання) тощо (ст. 19 Закону № 1667-IX) [2].

На відміну від трудового, гіг-контракт не передбачає такого поняття, як мінімальна заробітна плата, та не зобов'язує роботодавця виплачувати аванс.

Замовник (резидент Дія Сіті) не може здійснювати відрахування чи зменшувати розмір винагороди, визначеної гіг-контрактом, крім випадків, коли йому необхідно компенсувати шкоду, заподіяну працівником.

Закон № 1667-IX містить положення, котрі є близькими до норм КЗпП України; у них зазначається, що загальна тижнева тривалість роботи гіг-спеціаліста не може перевищувати 40 годин та щоденна – 8 годин. Одночасно допускається погодження умови про ненормований робочий час у випадках, «коли точний час для виконання гіг-спеціалістом робіт (надання послуг) визначити неможливо; гіг-контракт надає гіг-спеціалісту право самостійно планувати свій час для виконання робіт (надання послуг); виконання робіт (надання послуг) за гіг-контрактом вимагає підвищеного рівня ініціативності гіг-спеціаліста, що передбачає періодичне виконання робіт (надання послуг) надурочно без окремих вказівок резидента Дія Сіті про це» (ч. 2 ст. 21 Закону № 1667-IX) [2].

На відміну від умов цивільно-правового договору про виконання робіт чи надання послуг, гіг-контракт передбачає права працівників на соціальні гарантії, такі як відпустка, лікарняний, декрет тощо. Відпустка іменується як «щорічна оплачувана перерва», триває 17 робочих днів і може бути надана лише якщо працівник відпрацював 6 місяців за гіг-контрактом. Гіг-спеціалісти підлягають страхуванню у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та мають право на лікарняний на умовах, передбачених Законом України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» [2].

Важливою нормою для захисту прав та інтересів сторін гіг-контракту є закріплення в Законі № 1667-IX положення про те, що особливості немайнових прав інтелектуальної власності на об'єкт, створених у зв'язку з виконанням гіг-контракту, належать гіг-спеціалісту, який створив такий об'єкт, а майнові права інтелектуальної власності належать резиденту Дія Сіті, якщо інше не передбачено гіг-контрактом. Вперше в національному законодавстві регламентовано момент набуття замовником майнових прав інтелектуальної власності у такий спосіб, що резидент Дія Сіті, котрий є

замовником, набуває майнових прав на твір, створений у зв'язку з виконанням гіг-контракту, в момент, наступний за створенням такого твору, якщо інше не встановлено гіг-контрактом.

Ще одне актуальне для сьогодення питання, що набуло закріплення в Законі № 1667-IX, – це можливість захисту інформації. В сучасному світі інформація є одним із найцінніших активів, а її незаконне розголошення та використання може завдати шкоди як репутації, так і фінансовому становищу замовника. Ст. 26 Закону № 1667-IX містить положення щодо укладення договору про нерозголошення (англ. Non-disclosure Agreement (NDA), confidentiality agreement (CA), confidential disclosure agreement (CDA), proprietary information agreement (PIA) або secrecy agreement (SA)). Зазначена угода укладається з метою недопущення розповсюдження чи протиправного використання конфіденційної інформації. Тобто особа, яка отримує доступ до конфіденційної інформації, зобов'язується здійснювати всі необхідні заходи для її збереження та охорони. Згідно з п. 1 ст. 26 Закону № 1667-IX за договором про нерозголошення фахівець або інша особа зобов'язується не розголошувати комерційну таємницю та/або іншу конфіденційну інформацію резидента Дія Сіті або стосовно резидента Дія Сіті.

Угода про нерозголошення інформації може укладатися в будь-якій сфері (наприклад, при наданні послуг у сфері інформатизації, при створенні об'єктів авторського права на замовлення, при укладенні трудового договору тощо) з різними категоріями осіб – контрагентами, працівниками, клієнтами та ін. Тому вбачаємо за необхідне законодавчо не обмежувати сферу використання договорів про нерозголошення лише режимом Дія Сіті, а внести відповідну норму в Цивільний кодекс України з метою розширення сфери захисту інформації. Наразі умови та особливості договору про нерозголошення не конкретизовано в законодавстві України, його правовий зміст лише фрагментарно регулюється низкою нормативних актів.

Згідно із Законом № 1667-IX договір про нерозголошення укладається у письмовій формі (на практиці договір про нерозголошення може бути як окремою угодою, так і розділом гіг-контракту), може бути безвідплатним або передбачати виплату компенсації у разі його порушення. Істотною умовою договору про нерозголошення є строк, протягом якого фахівець або інша особа зобов'язується не розголошувати інформацію з обмеженим доступом резидента Дія Сіті або стосовно резидента Дія Сіті. Зазвичай цей строк не обмежується часом дії гіг-контракту, а триває ще протягом певного періоду після його припинення (наприклад, угода діє 5 років із моменту припинення гіг-контракту). Цей період визначається з огляду на очікуваний строк, для якого така конфіденційність є дійсно необхідною, оскільки суспільство, технології, наука постійно розвиваються, і конфіденційна інформація згодом може втратити свою актуальність і не потребуватиме подальшої правової охорони.

Наступною істотною умовою, закріпленою в Законі № 1667-IX, є необхідність визначення інформації, на яку поширюється зобов'язання про нерозголошення. При цьому слід враховувати, що згідно зі ст. 1 Закону України «Про інформацію» інформація – це будь-які відомості та/або дані, що можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді [7].

Крім того, важливо конкретизувати в договорі поняття та особливості розголошення інформації та її неправомірного використання, що дозволить уникнути неоднозначного трактування цих понять сторонами договору. Угода також повинна містити положення, що визначають, яке використання конфіденційної інформації є дозволеним (наприклад, виключно в цілях надання послуг, передбачених відповідним гіг-контрактом) та за яких умов використання конфіденційної інформації може бути дозволеним (наприклад, на вимогу органів державної влади або за попередньою письмовою згодою резидента Дія Сіті).

Після завершення дії гіг-контракту інтелектуальний капітал гіг-спеціаліста не втрачає своєї цінності, а навпаки, ще збільшується. Тому Законом № 1667-IX вперше закріплена можливість укладення договору про утримання від вчинення конкурентних дій (угода про неконкуренцію, NCA (non-compete agreement)). П. 3 ст 27 Закону № 1667-IX чітко окреслює види конкурентних дій, від вчинення яких, згідно з умовами договору

про утримання від вчинення конкурентних дій, має утримуватися фахівець після завершення гіг-контракту, а саме: укладення трудових договорів (контрактів), гіг-контрактів або інших цивільно-правових чи господарсько-правових договорів з іншими особами, які здійснюють діяльність, аналогічну діяльності такого резидента Дія Сіті (конкуруючу діяльність); здійснення конкуруючої діяльності як фізичної особи – підприємця; володіння прямо чи опосередковано часткою в іншій юридичній особі, що здійснює конкуруючу діяльність; обіймання посади члена органу управління іншої юридичної особи, що здійснює конкуруючу діяльність; вчинення інших конкурентних дій, передбачених договором [2].

Договір про неконкуренцію є відплатним та вчиняється в письмовій формі. Істотними умовами договору про утримання фахівцем від вчинення конкурентних дій щодо резидента Дія Сіті є: строк зобов'язання, що припиняється не пізніше спливу 12 місяців з дня припинення трудових, цивільно-правових чи господарсько-правових відносин між фахівцем та резидентом Дія Сіті; територія, на яку поширюється дія зобов'язання; вичерпний перелік видів діяльності, що вважаються конкуруючою діяльністю, та/або осіб, які здійснюють конкуруючу діяльність; матеріальні блага, котрі фахівець отримує у відплату за зобов'язання утримуватися від вчинення конкурентних дій.

Можливість укладення договору про утримання від вчинення конкурентних дій є превентивним механізмом захисту прав та інтересів резидента Дія Сіті, але при цьому ставить на меті пошук балансу між захистом бізнесу та свободою праці за допомогою диспозитивного методу регулювання.

Висновки. Підсумовуючи вищевикладене, варто зазначити, що гіг-контракт, як інструмент врегулювання правовідносин між замовником та виконавцем, є перспективним механізмом впровадження цифрової економіки в Україні та покликаний забезпечити ефективний захист прав та інтересів учасників правовідносин. Проте уніфікація норм вітчизняного та європейського законодавства потребує розширення сфери запровадження гіг-контрактів і застосування їх не тільки в межах правового режиму Дія Сіті, а й у фінансовій, транспортній, освітній галузях тощо. Також вбачаємо за необхідне законодавчо розширити сфери застосування договору про нерозголошення та договору про утримання від вчинення конкурентних дій.

Список використаних джерел

1. Чмерук Г. Г. Цифрова економіка як окремий сектор національної економіки держави. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2019. Вип. 27 (2). С. 92–97.
2. Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні: Закон України від 15.07.2021 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text>.
3. Platform workers: Council confirms agreement on new rules to improve their working conditions. *European Council*. URL : <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2024/03/11/platform-workers-council-confirms-agreement-on-new-rules-to-improve-their-working-conditions/>.
4. 2 роки простору Дія.City: топові компанії серед резидентів, мільярди сплачених податків та висока оцінка бізнесу. *Урядовий портал*. URL : <https://www.kmu.gov.ua/news/2-roky-prostoru-diiacity-topovi-kompanii-sered-rezydentiv-miliardy-splachenykh-podatkov-ta-vysoka-otsinka-biznesu>.
5. Саєнко Ю. О. Способи реалізації права на працю в правовому режимі Дія Сіті. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди «ПРАВО»*. 2023. Вип. 37. С. 86–93.
6. EU rules on platform work. *European Council*. URL : <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/platform-work-eu/>
7. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 . URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>.

Надійшла до редакції 31.05.2024

Прийнято до опублікування 06.06.2024

References

1. Chmeruk, H. H. (2019) Cyfrova ekonomika jak okremyj sektor nacionaljnoji ekonomiky derzhavy [Digital economy as a separate sector of the national economy of the state]. *Naukovyj visnyk Uzhgorodskogho nacionalnogho universytetu. Serija : Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove gho gospodarstvo*. № 27 (2), pp. 92–97. [in Ukr.].
2. Pro stymuljuvannja rozvytku cyfrovoji ekonomiky v Ukrajinі [On stimulating the

development of the digital economy in Ukraine] : Zakon Ukrainy vid 15.07.2021. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text>. [in Ukr.].

3. Platform workers: Council confirms agreement on new rules to improve their working conditions. *European Council*. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2024/03/11/platform-workers-council-confirms-agreement-on-new-rules-to-improve-their-working-conditions/>

4. 2 roky prostoru Diya.City: topovi kompaniji sered rezydentiv, miljardy splachenykh podatkov ta vysoka ocinka biznesu [2 years of Diya.City space: top companies among residents, billions of paid taxes and high business valuation]. Urjadovyj portal. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/2-roky-prostoru-diiasity-topovi-kompanii-sered-rezydentiv-miliardy-splachenykh-podatkov-ta-vysoka-otsinka-biznesu> [in Ukr.].

5. Sajenko Yu. O. (2023) Sposoby realizaciji prava na pracju v pravovomu rezhymi Diya Siti [Ways of realizing the right to work in the legal regime of Diya City]. *Zbirnyk naukovykh pracj Kharkivskogo nacionalnogo pedagogichnogo universytetu imeni Gh. S. Skovorody*. № 37, pp. 86–93 [in Ukr.].

6. EU rules on platform work. *European Council*. URL : <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/platform-work-eu/>.

7. Pro informaciju [About information] : Zakon Ukrainy vid 02.10.1992. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>. [in Ukr.].

ABSTRACT

Liliia Foksha. Features and terms of application of the gig contract. The article defines the content and specific features of application of gig-contracts by the subjects of the Diya City legal regime in the context of the Law of Ukraine «On stimulating the development of the digital economy in Ukraine».

The author analyzes the legal status of the parties to a gig-contract – a resident of Diya City (the customer) and a gig specialist (the contractor). The author analyzes the grounds for acquiring the status of a Diya City resident. The international experience of using gig contracts is analyzed and the main trends and areas of their implementation are identified.

It is proposed to expand the content of the category of «gig specialist» in Ukrainian legislation to include individuals who perform work or provide services through digital platforms.

The author analyzes the grounds for termination of a gig contract. The author identifies the main terms and conditions which should be set out in a gig contract, namely, the amount of remuneration and the method of its payment; working hours; intellectual property rights to a work created in connection with the performance of a gig contract; social guarantees, etc.

The author analyzes the content of a non-disclosure agreement, the main provisions of which are provided for in the Law of Ukraine «On stimulating the development of the digital economy in Ukraine». The author suggests that the scope of use of non-disclosure agreements should not be limited by law to the Diya City regime, and that this provision should be introduced into the Civil Code of Ukraine with a view to expanding the scope of information protection.

The author analyzes the provisions of the Law of Ukraine «On stimulating the development of the digital economy in Ukraine» regarding the content of a non-competition agreement.

The practical significance of the study lies in the possibility of applying the results obtained for further improvement of legislation with a view to ensuring more effective protection of the rights and interests of participants to civil legal relations and development of the digital economy in Ukraine.

Keywords: *gig contract, Diya City resident, gig specialist, non-disclosure agreement, non-competition agreement.*